

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2014 – zakázka č. 2128

Název projektu:

Typy žáků a strategie jejich výuky v hodinách cizích jazyků s důrazem na rozvoj jejich metakognitivních znalostí

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel:

Mgr. Elena Vasilyeva, CSc.

Student magisterského studia na PdF UHK:

Bc. Michaela Kykalová (ID 25238, P-NSSKRJ, P-NZS2AJ, č. účtu: 219946239/0300)

Celková částka přidělené dotace: 87.250,- Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu:

Výzkum jako takový byl zvolen mezi studenty cizích jazyků, jelikož je mnohojazyčnost bezesporu důležitým aspektem evropské integrace a zároveň i zásadní podmínkou zvyšování pracovní studentské mobility, proto se také stává hlavním předmětem zájmu politiky Evropské unie. EU ve svém prosazování multilingualismu a multikulturalismu podporuje schopnost jedince hovořit více jazyky, přičemž Společný evropský referenční rámec pro jazyky definuje úrovně ovládnutí daného jazyka a schopnosti studenta pro jejich dosažení. Dalším trendem ve výchově a vzdělávání je uplatňování pedagogického principu zaměřeného na dítě, právě proto jsme zkoumaly jednotlivé typy žáků, aby mohlo následně dojít k vytvoření vhodných strategií výuky těchto typů žáků a s ním korespondujícímu zvýšení efektivity výuky jazyků.

Cílem výzkumu bylo zjistit procentuální zastoupení jednotlivých inteligenčních typů mezi studenty cizích jazyků. Dle zásad výuky orientované na žáka pak došlo k rozpracování strategií vyučování jednotlivých typů žáků a s nimi korespondujícího souboru studijních doporučení. V projektu bylo

dále zkoumáno, zda je prohloubení metakognitivních znalostí žáků jedním z prostředků zvýšení efektivity vyučovacího procesu cizích jazyků.

V první části řešení projektu (leden – květen 2014) byly provedeny rešerše, týkající se typologie žáků v širším kontextu, a dále byla prostudována dostupná literatura – domácí i zahraniční zdroje, v případě zahraničních šlo zejména o zdroje v anglickém a ruském jazyce. Hlavní částí této fáze pak byla realizace vlastního výzkumu mezi žáky základních a středních škol, studující anglický či ruský jazyk.

Výzkum byl proveden na základě předvýzkumu, který se konal začátkem školního roku 2013/2014 mezi studenty ruského jazyka na středních školách, a jeho metodologii. Cílem předvýzkumu bylo zjistit předběžný přehled rozložení žáků podle typu jejich dominující inteligence a stupeň validity kvantitativního výzkumu formou dotazníku. Dotazník byl sestaven na základě prostudovaných teorií autorů Howarda Gardnera, Miloše Sováka a Sandry F. Riefové o typech žáků podle jejich preferované inteligence a nejčastějších potřeb při studiu. Respondentů bylo celkem 60 a porozuměli všem 35 položkám dotazníku.

Vlastní výzkum byl rozšířen jak o studenty anglického jazyka, tak i o žáky základních škol. Celkový plánovaný počet respondentů pedagogického výzkumu byl 190, v důsledku zvýšení jeho reliability však konečný počet stoupl až na 200 respondentů.

Druhou etapou řešení projektu (červen – srpen 2014) bylo vyhodnocení celého výzkumu formou procentuálního zastoupení jednotlivých typů žáků podle jejich preferované inteligence, na jehož základě byly, v rámci koncepce pedocetrismu, stanoveny strategie výuky jednotlivých typů a k nim příslušná studijní doporučení. Rešeršní činnost probíhala po celou dobu realizace projektu, aby mohly být ve výstupu zohledněny aktuální poznatky o průběhu výuky jazyků, její orientace na žáka a jeho potřeby.

Ve třetí fázi projektu byla plánovaná zahraniční cesta studentky magisterského studia na PdF UHK Michaely Kykalové do Velké Británie do unikátního vzdělávacího institutu v Caterhamu, který jako jeden z mála dělí žáky na typy podle jejich inteligence. Tato cesta však neproběhla. Po několika pokusech o navázání spolupráce s touto školou byla naše nabídka realizace výzkumu v prostorách

školy Caterham zamítnuta a komunikace přerušena. Komisi při hodnocení 3. kola projektů SV byla schválena částka navýšení rozpočtu o 32 250 Kč, plánovaná na účast studentky Michaely Kykalové na konferenci INTE v Paříži, čímž celková dotace projektu byla navýšena na 87.250. Studentka však nakonec měla možnost vyjet na konferenci IETC do Chicaga, a jelikož je jejím druhým oborem anglický jazyk, byla tato možnost dokonce přínosnější než původně plánovaná konference v Paříži.

Poslední fáze projektu zahrnuje vypracování článků do odborných českých periodik a zároveň prezentaci výsledků výzkumu v diplomové práci Michaely Kykalové. Další vystoupení studentky je plánováno v rámci Pedagogických dnů UHK.

Aktivní účast na konferenci

Název konference: IETC (International Educational Technology Conference) mezinárodní konference, USA, Chicago

Organizátor: İzzet GENÇ Genç Reklam Serigrafi Baskı Ofset Matbaa- Kağıt Reklam Tanıtım Hiz. Tic. Hacıoğlu Mah. Cumhuriyet Caddesi 5041. Sokak No:1 Erenler / Sakarya / TURKEY.

Termín: 3. – 5. 9. 2014

Název příspěvku: On the problem of categorizing students based on their cognitive styles and teaching strategies

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení:

KYKALOVÁ, Michaela, VASILYEVA, Elena Anatolievna. On the problem of categorizing students based on their cognitive styles and teaching strategies. Přijato k publikaci v časopise SCOPUS Procedia - Social and Behavioral Sciences, sborník není k dispozici, bude doloženo později. Půjde o výstup s vazbou na RIV.

KYKALOVÁ, Michaela, VASILYEVA, Elena. Experimentálně-praktický výzkum typů žáků s ohledem na jejich věk a schopnost metakognice. Bude zasláno do časopisu Cizí jazyky, v případě publikace půjde o výstup s vazbou na RIV.

KYKALOVÁ, Michaela, VASILYEVA, Elena. Historické pozadí otázky výuky cizích jazyků s ohledem na typy žáků a jejich fungování v současných školských systémech. Bude zasláno do časopisu Cizí jazyky, v případě publikace půjde o výstup s vazbou na RIV.

Přehled realizovaných výdajů:

a) osobní náklady (mzdy, odměny, odvody na zdravotní, sociální a úrazové pojištění, tvorba sociálního fondu, dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti) a jejich stručné zdůvodnění

Náklady celkem: 4.986,47,- Kč

Jedná se o náklady na mzdu vč. povinných zákonných odvodů pro odpovědnou řešitelku projektu. Mzda byla vyplacena ve výši 2.975,- Kč na účet řešitelky projektu. Kromě odborné garance projektu se jedná o odměnu za prováděné korektury ruskojazyčných textů a materiálů.

S Bc. Michaelou Kykalovou byla uzavřena dohoda o provedení práce a mzda ve výši 1.000,- Kč byla vyplacena na účet studentky.

Sociální a zdravotní pojištění (podle Magionu): 1.011,47,- Kč

b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění

Náklady celkem: 14.000,- Kč

Plánovaná částka stipendia v rozsahu 8.000,- Kč byla vyplacena studentce magisterského studia na osobní účet za zpracování textu, rešerše v rámci řešení projektu, vlastní výzkum, přípravu podkladů pro publikační činnost, rozpracování návrhů opatření v českých vzdělávacích institucích, administrativní práce. Na konci října v projektu zbylo 8 717,- Kč. Proto bylo dále navrženo navýšení stipendia pro studentku Michaelu Kykalovou v částce 6 000,- Kč. Z těchto peněz jsme plánovaly

uhradit cestovní náklady, ubytování a diety spojené s další výzkumnou prací studentky na Gymnáziu J. Ressla v Chrudimi. Avšak z důvodu časové tísně a nutnosti delší doby zkoumání skupin žáků a následné práce s nimi se tato cesta neuskutečnila. Po zralé úvaze proběhl výzkum studentky (po dobu 2 měsíců) ve vlastních hodinách anglického jazyka. A peníze byly z části použity na nákup materiálů pro práci se žáky v hodinách AJ. Zbývající peníze v částce 2 717,- Kč byly použity na nákup literatury a kancelářských potřeb.

c) materiálové náklady (výdaje na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku, nehmotného majetku – software, kancelářské potřeby, ostatní materiál) a jejich stručné zdůvodnění

Náklady celkem: 15.560,- Kč

Notebook LENOVO B590: 12.814,- Kč

Při návštěvách škol a sběru výzkumných dat je nutné použít přenosnou techniku, díky které je možné předávat jednotlivé materiály. Původně byla podána žádost o malý přenosný tablet. Byl nám však místo požadovaného tabletu doporučen notebook. Dále bylo při návštěvě konference nezbytně nutné použít notebook ke komunikaci ze zahraničí s vedoucí projektu. Vzhledem k tomu, že však bylo technické vybavení k dispozici až po ukončení realizace výzkumu, nebylo v jeho průběhu využito. Byl tedy použit soukromý notebook členů řešitelského týmu.

Kancelářské potřeby: 102,- Kč

Byly nakoupeny především psací potřeby (zvýrazňovače) pro práci s dotazníky a literaturou.

Literatura: 2.644,- Kč

Literatura byla použita při přípravě materiálů do výuky s ohledem na jednotlivé typy žáků.

d) další náklady (služby, jiné výdaje) a jejich stručné zdůvodnění

Náklady celkem: 5.324,- Kč

Překlad textu do AJ: 5.324,- Kč

Původně plánovaná částka na překlady byla 10.000,- Kč. Náklady byly spojené s publikací v impaktovaném časopise Procedia - Social and Behavioral Sciences (odborná korektura článku v anglickém jazyce a překlad), článek, který bude výstupem účasti na konferenci v Chicagu. Využita byla pouze cca půlka plánované částky, ostatní peníze byly přesunuty do položky cestovné.

g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění

Náklady celkem: 47.394,71,- Kč

Finanční prostředky byly původně plánovány na výzkum a cestu studentky do Velké Británie do školy Caterham. Po několika pokusech o navázání spolupráce s touto školou byla naše nabídka realizace výzkumu v prostorách školy Caterham zamítnuta a komunikace přerušena. Komisí při hodnocení 3. kola projektů SV byla schválena částka navýšení rozpočtu o 32.250,- Kč plánovaná na účast studentky Michaely Kykalové na konferenci INTE v Paříži, čímž celková dotace projektu byla navýšena na 87.250,- Kč. Vzhledem k tomu že ve 2. kole částka schválena nebyla, studentka si na termín konference zajistila jiný program, což jí znemožnilo po schválení navýšení rozpočtu ve 3. kole vyjet na konferenci INTE. Studentka měla však možnost vyjet na konferenci IETC do Chicaga, a jelikož je jejím druhým oborem anglický jazyk, byla tato možnost dokonce přínosnější než původně plánovaná konference v Paříži. Tímto došlo k změně čerpání rozpočtu a k návrhu přesunutí původně plánovaných financí na cestovní náhrady spojené s účastí na mezinárodní konferenci.

Místo cestovné + pobytové náklady Velká Británie (15.000,- Kč) + místo konferenční poplatek INTE Paříž (10.500,- Kč) + místo cestovné + pobytové náklady Paříž (21.750,- Kč) – vše účast studentky M. Kykalové, bude platba konferenčního poplatku IETC 350 EUR (cca 10.000,- Kč) + cestovné a pobytové náklady IETC Chicago (cca 34.308,- Kč) účast studentky M. Kykalové. Celkem 44.308,- Kč.

Ve skutečnosti byly náklady spojené s účastí na konferenci v Chicagu následovné:

Pobyt v USA: 15.686,- Kč

Pojištění na cestu: 595,- Kč

Letenka: 20.626,- Kč

Konferenční poplatek: 9.597,- Kč

Kurzové ztráty při zaplacení konferenčního poplatku (podle Magionu): 218.40,- Kč

Bankovní poplatky (podle Magionu): 436,31,- Kč

17. 4. 2014 probíhal v Praze seminář „K otázkám výuky cizích jazyků“, který každoročně pořádá katedra rusistiky a lingvodidaktiky PdF UK v Praze. Řešitelka projektu se z důvodu průběhu rešeršní činnosti tohoto semináře zúčastnila.

Tuzemské cestovné: 236,- Kč

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů
- b) výpis z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem
- c) Výsledovka z ekonomického systému Magion – vyúčtování dotace

Příloha a) kopie publikačních výstupů (2x kliknout na stránku – otevře se celý článek, popřípadě viz Příloha 1)

Available online at www.sciencedirect.com

ScienceDirect

Procedia - Social and Behavioral Sciences 00 (2015) 000–000

Procedia

Social and Behavioral Sciences

www.elsevier.com/locate/procedia

IETC 2014

On the problem of categorizing students based on their cognitive styles and
teaching strategies

Michaela Kykalová^a, Elena Anatolievna Vasilyeva^{b*}

^{a,b}University of Hradec Králové, Rokytanského 62, Hradec Králové 3, 500 03, Czech Republic

Abstract

The research determines different types of students according to their dominant cognitive learning styles. We are focused on the students of Russian language at high school, acquiring statistical representation of various typological groups we cluster the students into to verify whether the development of metacognitive skills does improve the efficiency of learning foreign languages.

The research includes a survey based on the works by Howard Gardner and others. We categorize students according to their dominant cognitive learning styles and corresponding teaching strategies. Two hundred respondents were included in the survey. The paper also provides a historical background of the subject.

© 2015 The Authors. Published by Elsevier Ltd.
Peer-review under responsibility of the Sakarya University.

Keywords: Howard Gardner, Multiple Intelligences, teaching strategies, cognitive learning styles

* Corresponding author: Elena Anatolievna Vasilyeva. Tel.:
E-mail address:

Datum 29. 12. 2014

Podpis odpovědného řešitele